

Zodra AIVD-agent Lara Fischer de kamer binnenkomt,
weet ze waarom dit geen gewoon sterfgeval is...

KOUDE DOOD

FEDOR de GROOT

INKIJKEXEMPLAAR **THRILLER**

Koude dood

INKIJKEXEMPLAAR

Fedor de Groot

KOUDE DOOD

Thriller

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

Voor Esther

INKIJKEXEMPLAAR

INKIJKEXEMPLAAR

*There is no monopoly on common sense
On either side of the political fence
We share the same biology, regardless of ideology*

Sting, Russians

INKIJKEXEMPLAAR

Stasi-school 'Maria'

1971

Schloss Stutenberg, Oost-Duitsland

Het gebouw dat tussen de besneeuwde dennen opdoemt, voldoet in niets aan zijn verwachtingen. De in lichtgeel geschilderde buitenmuren van het complex kunnen niet verbloemen dat hij naar een gevangenis kijkt; het heeft tralies voor de ramen, een hoog hek rond de tuin en prikkeldraad op het dak. Uit dit gebouw mag niemand ontsnappen. Langzaam maar zeker dringt het tot hem door dat zijn vader tegen hem heeft gelogen.

De banden van de auto knerpen in de sneeuw als die voor het hoofdgebouw tot stilstand komt. Zijn vader, die naast hem op de achterbank zit, geeft hem een duwtje tegen zijn schouder. 'We zijn er, Horst. Meld je bij Herr Krenz.'

Hij knikt. De naam van de directeur was vaak voorbijgekomen in de gesprekken tussen een mevrouw van het weravingsbureau van het *Ministerium für Staatssicherheit*, kortweg de Stasi, en zijn ouders, voorafgaand aan zijn uithuisplaatsing, waar hij ook bij zat. Een echte reden kreeg hij niet. De woorden dat 'we het de staat verschuldigd zijn' zingen rond in zijn hoofd. Wordt hij hier gedumpt omdat zijn ouders van hem af willen of zit er meer achter? Zijn moeder kon het niet aan om

mee te gaan, ze gaat met zijn tante naar Oost-Berlijn om te winkelen. Zelfs als zestienjarige is hij nog nooit in de verdeelde stad geweest.

Hij opent de autodeur en trekt de reistas, die tussen hem en zijn vader in stond, met zich mee. Zijn vader staart voor zich uit. Direct na het dichtslaan van de autodeur trekt de chauffeur op. De auto verdwijnt uit het zicht wanneer de stalen hekken zich sluiten.

Het is een vreemde gewaarwording, maar de voordeur blijkt op slot te zitten. In het gebouw klinkt het luide geklingel van een bel, als hij aan een hendel trekt. Niet veel later zit hij op een stoel in een kale gang te wachten. Het kon even duren voordat de directeur naar hem toe zou komen volgens de vrouw die de deur opende en die door haar uniform op een bewaker leek.

‘Herr Krenz is een drukbezet man.’

Het is schemerig en koud in de gang. Er komen zelfs ademwolkjes uit zijn mond. Aan de muur tegenover hem hangt een plateau met de naam van de afdeling: GESCHLOSSENE ABTEILUNG STRUVENBERG. Hij huivert. Het gaat er nu vast om dat hij zich hier meldt, zijn kamer kan niet anders dan in een ander gebouw zijn. Vermoeid door de reis dut hij in.

Een gil wekt hem uit zijn hazenslaapje. Het klonk gedempt. Hoelang heeft hij zitten slapen? Weer klinkt dat gegil. Voor zijn gevoel komt het achter een deur vandaan, verderop in de gang. Hij staat op, loopt ernaartoe en legt zijn hand op de deurklink.

‘Wat ben jij van plan?’

Naast hem staat de bewaker van zo-even.

‘I-ik h-hoorde gegil.’

‘Wen er maar aan, dat gaat hier de godganse dag door.’ De vrouw kijkt in een dossier. ‘Neem je spullen mee, Horst. Herr Krenz kan je zo ontvangen.’ Ze knikt naar de deur die hij net wilde openen. ‘Hij is bijna klaar.’

Terwijl ze dieper het gebouw in lopen, haalt de bewaker een keer een deur van het slot en verderop nog een stalen hek. De onrust die hij voelde toen ze het terrein op reden, komt weer terug en wordt met de minuut sterker.

De vrouw klopt op een deur, waarna er een kort ‘ja’ vanachter de deur klinkt en hij het kantoor wordt binnengeleid. De directeur zit achter zijn bureau en ondertekent papieren. De vulpen maakt krassende geluiden.

Het kantoor is niet groot. Langs elke muur zijn boekenkasten geplaatst die tot aan het plafond reiken, alleen onderbroken door de deur en twee ramen. Hij houdt zijn hoofd schuin en probeert wat titels te lezen; het zijn voornamelijk boeken over het socialisme, Stalin en de Duitse Democratische Republiek.

Krenz is klaar met waar hij mee bezig was en opent de kartonnen map die de bewaker op zijn bureau heeft gelegd. Langzaam slaat hij de papieren om.

De stilte drukt op zijn schouders, zijn handen zijn vochtig en hij moet constant slikken. Dat tapijt voor hem op de grond – het liefst wil hij erin wegzakken, of liever nog: oplossen in de tijd. Af en toe wordt de stilte ruw onderbroken als Krenz luidruchtig zijn keel schraapt en dan weer verder leest.

Vanaf zijn plek midden in de kamer staart hij naar de directeur. Eind dertig moet in de buurt komen, veel jonger dan zijn ouders in ieder geval. Het zwarte krullende haar is lang, de borstelige wenkbrauwen zijn aangespannen en zijn helblauwe ogen schieten heen en weer langs de teksten op de papieren. Plotseling staat de directeur op en hij moet omhoogkijken als de man voor hem komt te staan.

‘Goed, Horst. Je weet waarom je hier bent?’

‘Nee, ik...’

‘Nee, Herr Krenz.’

‘Nee, Herr Krenz.’

‘Respect voor de leiding vinden we belangrijk binnen dit instituut. Dat gaan we je zeker bijbrengen. Het antwoord op de vraag waarom je hier bent is simpel: je vader heeft je aangeboden, omdat hij denkt dat je geschikt bent om voor ons te werken. Uiteraard zal dat moeten blijken. Inzet en zoals gezegd respect zijn twee aspecten die ik van je verwacht. Je ouders zijn al lang vrienden van mij en voor hen...’

De rest van het gesprek gaat in een roes aan hem voorbij. In de korte tijd dat hij in het kantoor van de directeur is, is één ding glashelder geworden: met deze man valt niet te spotten. Iets anders werd ook duidelijk. Zijn ouders hebben hem op deze duistere plek voor langere tijd ondergebracht. Er moet iets tegenover zijn kosteloze opname staan. Kennelijk zijn zijn ouders Krenz nog iets verschuldigd en zijn ze daarom direct akkoord gegaan met de voorwaarden. Het lijkt hem geen goed idee om over die voorwaarden met deze man in discussie te gaan.

De bewaker brengt hem naar zijn kamer op de tweede verdieping. Het bovenste bed van het stapelbed dat er staat, is beslapen. Niemand is verder aanwezig.

‘Je deelt een kamer met een ander object. Sepp, iets ouder dan jij.’ De vrouw kijkt op haar horloge. ‘Hij komt zo.’

‘Wat is uw naam?’

De bewaker knijpt haar ogen samen. ‘Waarom wil je dat weten?’

‘Als ik vragen heb of...’

‘Daar zijn de docenten voor. Mij zie je alleen nog als je hier voortijdig vertrekt.’

‘Wanneer is dat?’

‘Dat weet ik niet. Als ik je al zie vertrekken, betekent dat dat je het einde van de opleiding niet hebt gehaald. Heb je van Hohenschönhausen in Berlijn gehoord?’

‘Nee.’

‘Geloof me, daar wil je niet heen. Doe je best.’

De deur van de kamer slaat dicht. Hij ziet dat de kamer kleiner is dan het kantoor van de directeur waar hij eerder was. Zijn slaapkamer in de villa van zijn ouders in Leipzig is drie keer zo groot, en die hoefde hij niet eens te delen. Buiten het stapelbed staat er een kledingkast en een bureau met een stoel. Op de tralies voor het raam ligt een laagje sneeuw. Hij gaat op de bureaustoel zitten.

Wat zei Krenz net? *De opleiding hier is gratis.* Wat bedoelde hij daarmee? En wat hebben zijn ouders toegezegd? De vrouw noemde zijn kamergenoot een object. Dat zeg je niet over een leerling op een school. Waar is hij in vredesnaam terechtgekomen?

De kamerdeur gaat open. Een wankelende verschijning vindt steun tegen de deurpost en kijkt naar hem. ‘Wie ben jij nou weer?’ klinkt een rauwe jongensstem.

‘Horst Vogel. Ben jij Sepp?’

De jongen knikt, wiebelt op zijn benen.

‘Gaat het?’ Horst schiet naar voren, maar de ander steekt zijn hand op.

‘De elektrische schokken... zijn het ergst. Ze genieten ervan als je gilt, die vuile klootzakken.’

‘Ik begrijp het niet. Dit is toch een school? Mijn ouders dachten dat ik hier beter tot mijn recht zou komen.’

Een geforceerde lach volgt, de ontblote tanden zijn grijs van de tandsteen. ‘Het is een spionnenschool en de lessen worden gegeven door zwaar gestoorde personen.’ Hij spreidt zijn handen. ‘Dit is de gesloten afdeling, het zwaarbeveiligde deel voor de speciale Stasi-agenten die ze hier van ons maken. Je kunt hier alleen eerder weg met toestemming van Herr Honecker of als die verrekte Herr Krenz genoeg van je heeft. En ik weet zeker dat

Herr Krenz mij zat is. Je komt voor hem als geroepen.'

Er valt een stilte. Horst weet niet goed wat hij met de situatie aan moet. Iemand heeft vast een vreselijke vergissing gemaakt, dat hij nu in een kamer zit met een verwarde figuur. Hij moet Sepp te vriend houden, dat is zeker. 'Waar kom je vandaan?'

'Marienborn, aan de grens met West-Duitsland. Ik woon hier een maand of drie.'

'Het valt dus wel mee met hoe erg de opleiding is?'

Sepp trekt zijn wenkbrauwen omlaag, de blik in zijn ogen verhardt. 'Die klootzak...'

'Wie? Herr Krenz?'

'... experimenteert hier met martelmethoden, soms tot de dood erop volgt. Jouw voorganger heb ik moeten... *Kalter Tod*.' Sepp gromt en schudt zijn hoofd. 'Hij wil dat we superagenten worden en tegelijkertijd zijn wij zijn proefkonijnen.'

De deur wordt geopend. In de deuropening staat een man in een uniform van het leger. Hij wijst naar hen. 'Meekomen jullie, allebei.'

'Vecht er niet tegen', fluistert Sepp. 'Laat het over je heen komen. Des te sneller is het voorbij.' Volgzzaam sloft hij de kamer uit.

Horst wordt door de man de kamer uit gesleurd wanneer hij niet reageert. De woorden 'vecht er niet tegen' verslappen zijn lichaam. Als een dronken fan van de *Berliner Fussballclub Dynamo* zwalkt hij door de gangen, over de trappen, ondersteund door de man. Wat gaan ze met hem doen? Sepp leek gebroken toen hij het over zijn vorige kamergenoot had. Wat bedoelde hij eigenlijk met *kalter Tod*? Dood is dood. Desondanks loopt Sepp nu gedwee voor hem uit. Hoe erg kan het dan zijn? Waarschijnlijk is het een verzonnen verhaal om hem bang te maken.

De wandeling door het gebouw eindigt in de kelder. De man

duwt hem een ruimte in. Links staat een stoel zoals bij een tandarts. Er staat een apparaat naast waar draden uit komen.

Sepp wordt een volgende kamer in geduwd. Horst kan, voordat de deur wordt gesloten, een glimp van de ruimte opvangen. Betegeld, smal en laag, met een dikke deur die voorzien is van een soort noppen. Sepp, althans zijn geschreeuw, is niet te horen.

Op verzoek doet hij zijn trui uit en neemt plaats op de stoel. Deze zakt zoemend achterover tot hij horizontaal ligt. De leren riemen rond zijn borst, polsen en enkels worden strak aangetrokken.

De geüniformeerde man schuift een band om zijn hoofd en sluit er draden op aan, terwijl Krenz plakkers op zijn borst bevestigt.

De handelingen worden routineus uitgevoerd en geven hem het vertrouwen dat het mee zal vallen. Sepp heeft hem onnodig bang gemaakt.

‘We gaan samen een test doen, Horst. Als jij gilt, scheidt mijn collega hier een hoeveelheid van dit middel in deze bak.’

De andere man pakt met zijn gehandschoende hand een wit stuk op en laat het aan hem zien. Het lijkt op ijs.

‘Zoals je ziet staat de bak in verbinding met Sepps cel. Het spul sublimeert. Weet je wat dat betekent?’

Hij schudt zijn hoofd.

‘Het wordt geen vloeistof zoals bij ijs, maar een dodelijk gas – hoe vaker jij gilt. Nou, je begrijpt het wel, denk ik. Vier of vijf flinke scheppen is vaak al voldoende.’

‘En Sepp dan?’

‘Hem wordt verder lijden in de gevangenis bespaard. De test is duidelijk?’

Hij knikt langzaam. Je hoeft geen universitaire studie gevolgd te hebben om te begrijpen wat er staat te gebeuren.

‘Je hebt potentie, Horst. Sepp is een watje, jij hebt het in je om

te slagen voor deze opleiding. Dat heeft je vader goed gezien en hij zal trots op je zijn als ik met je klaar ben en je naar het buitenland wordt uitgezonden.’

De draden trekken aan de band wanneer hij zijn hoofd draait. Krenz’ wijsvinger ligt op een rode knop op een ouderwets uitzienend apparaat. De directeur grijnst naar hem als hij de knop indrukt, waarbij de meters op de machine uitslaan: Sepp loog niet.